Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 7502/2025
23.10.2025. године
Б е о г р а д

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник у поступку по ревизији Властимир Огњановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Високи савет судства, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4727/23 од 28.11.2024. године, у седници одржаној 23.10.2025. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4727/23 од 28.11.2024. године.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Вишег суда у Београду П 687/22 од 06.06.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је истакнути приговор литиспенденције као неоснован. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавеже тужена да му на име накнаде штете на име главног дуга исплати износ од 108.826.496,31 динара са законском затезном каматом од 10.02.2011. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 183.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4727/23 од 28.11.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу другом и трећем изреке. Ставом другим изреке, одбачена је жалба тужиоца изјављена против става првог изреке првостепене пресуде. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану правноснажну пресуду применом члана 408. у вези члана 403. став 3. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23 – други закон) и нашао је да је ревизија тужиоца дозвољена, али да није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Такође, по оцени Врховног суда у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни битне повреде поступка из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује, при чему другостепена пресуда садржи оцену битних жалбених навода који су од одлучног значаја. Врховни суд је оценио неоснованим ревизијске наводе да су нижестепени судови одлучили о непостојећим приговорима, будући да из стања списа произилази да је тужена изјавила процесно-правни приговор литиспенденције на рочишту главне расправе одржаном 30.11.2022. године, из ког разлога је првостепепени суд прибављао списе Вишег суда у Београду П 521/22 (стари број П 227/21), о којем је одлучено решењем садржаним у ставу првом изреке првостепене пресуде тако што је исти одбијен, а другостепени суд је правилно одлучио када је одбио као недозвљену жалбу тужиоца у томе делу, док је о основаности материјално-правног приговора застарелости потраживања, који је тужени истакао у одговору на тужбу, правилно одлучено кроз одлуку о одбијању тужбеног захтева.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је један од два оснивача Предузећа за трговину, посредовање, експорт – иморт "Т&М” ДОО Београд са уделом од 50%. Решењем Привредног суда у Београду Ст 38/10 од 10.12.2010. године (које је постало правноснажно 10.02.2011. године) утврђено је да је стечајни дужник Предузеће "Т&М” ДОО - у стечају у току вођења стечајног поступка остварило право на потраживање по правноснажној пресуди П 1024/07 од 26.03.2008. године против туженог – стечајна маса „Жикица Јовановић“ из ... у укупном износу од 485.043.324,12 динара, који подразумева осим главног потраживања и обрачунату камату до 31.08.2010. године. У ставу осмом изреке овог решења, којим је закључен поступак стечаја над стечајним дужником, одлучено је да се преостала нераспоређена средства у виду вишка деобне масе у висини од 217.652.992,62 динара са обрачунатом каматом до 31.08.2010. годин распоређују оснивачу стечајног дужника ББ из ... . ББ је након тога покренуо парнични поступак против Републике Србије, који је окончан доношењем пресуде Вишег суда у Београду П 1998/15 од 13.10.2016. године (која је потврђена пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6984/20 од 22.02.2022. године) и којом је обавезана Република Србија да тужиоцу ББ исплати на име накнаде штете износ од 217.652.992,62 динара са законском затезном каматом од 10.02.2011. године до исплате, са образложењем да је Република Србија одговорна за штету због пропуста Трговинског (Привредног) суда у Београду. Тужилац је као оснивач стечајног дужника - Предузећа "Т&М” ДОО у стечају поднео предлог којим је тражио исправку става осам изреке решења Привредог суда у Београду Ст 38/10 од 10.12.2010. године у смислу да суд упише и тужиоца као оснивача стечајног дужника са 50% удела поред оснивача ББ. Наведени предлог за исправку је одбијен решењем Привредног суда у Београду Ст 38/10 од 08.12.2021. године и то решење је потврђено решењем Привредног апелационог суда Пвж 1/22 од 19.01.2022. године.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је примењујући одредбе члана 154, 155, 172. и 376. Закона о облигационим односима и члана 35. став 2.

Устава Републике Србије, одбио тужбени захтев као неоснован сматрајући да тужилац у току поступка није доказао да постоји незаконит или неправилан рад органа туженог који би био у узрочно-последичној вези са штетом коју је претрпео. Према становишту овог суда, с обзиром да је донета правноснажна пресуда Вишег суда у Београду П 1998/15 од 13.10.2016. године којом је тужена Република Србија обавезана да ББ исплати износ од 217.652.992,62 динара на име накнаде штете, не може се поново обавезати тужена да исплати исти дуг по истом основу и овде тужиоцу због незаконитог и неправилног рада органа Републике Србије, јер је иста већ обавезана да исплати штету у наведеном износу другом оснивачу и таквом одлуком је правноснажно одлучено о износу који тужилац потражује у овом поступку. Надаље, према образложењу овог суда, тужилац је као оснивач предузећа ДОО "Т&М" са уделом од 50% морао бити упознат са чињеницом да се води стечајни поступак над овим предузећем, те накнаду штете у висини половине износа који је распоређен другом оснивачу у стечајном поступку као вишак деобне масе може потраживати само од њега у неком другом судском поступку. Такође, првостепени суд је увидом у пресуду Вишег суда у Београду П 521/22 од 07.11.2022. године утврдио да је тужиоцу у целости досуђен преостали износ потраживања утврђен у стечајном поступку и то 267.390.331,05 динара као разлика између износа од 217.652.992,62 динара и укупно утврђеног потраживања у стечајном поступку од 485.043.324,12 динара, па би досуђивањем износа од 108.826.496,31 динара тужиоцу, осим половине износа коју је Република Србија исплатила другом оснивачу, био исплаћен и износ досуђен наведеном пресудом, што би представљало више од 50% оснивачког улога које је тужилац имао у свом предузећу.

Стога, према становишту првостепеног суда у конкретном случају нису испуњени услови прописани одредбом члана 172. ЗОО за одговорност тужене за потраживану накнаду штете. Поред наведеног, првостепени суд је оценио да је основан приговор застарелости потраживања истакнут од стране тужене, закључувши да уколико је тужилац сматрао да му је штета проузокована поступањем органа тужене, односно Привредног суда у Београду у поступку стечаја над предузећем ДОО "Т&М" , који је закључен решењем Ст 38/10 од 10.12.2010. године које је истакнуто на огласној табли суда и постало правноснажно 10.02.2011. године, да је тужилац могао у року од 3 године од дана закључења стечајног поступка да покрене поступка ради накнаде штете пред редовним судом, а како је тужбу за накнаду штете поднео тек 05.04.2022. године, истекли су субјективни и објективни рокови за накнаду штете из члана 376. ЗОО, због чега је његовог потраживање застарело.

Другостепени суд је одбио жалбу тужиоца и потврдио првостепену пресуду, прихватајући становиште првостепеног суда да је основан приговор застарелости потраживања због протека рокова за накнаду штете. Према становишту овог суда, све касније радње органа тужене на које се позива тужилац нису од утицаја на рачунање рокова застарелости, имајући у виду да је иницијална штета (како се то тужбом указује) причињена решењем Привредног суда у Београду Ст 38/10 од 10.12.2010. године којим је вишак деобне масе у потраживаном износу од 217.652.992,62 динара распоређен у целости оснивачу ББ уместо заједно њему и тужиоцу као суоснивачима, сваком по 50%, што би износило сваком по 108.826.496,31 динара, који износ тужилац потражује у овој парници за накнаду штете, а како је од правноснажности тог решења до дана подношења тужбе у овој парници протекао објективни рок застарелости од 5 година, то је потраживање тужиоца застарело.

По оцени Врховног суда, становиште нижестепених судова о застарелости тужиочевог потраживања по основу накнаде штете, које се оспорава ревизијом, засновано је на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 154. Закона о облигационим односима (у даљем тексту: ЗОО) прописано је да ко другоме проузрокује штету дужан је да је надокнади, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. Одредбом члана 155. истог закона, прописано је да штету, између осталог, чини и умањење нечије имовине (обична штета), док је одредбом члана 172. став 1. наведеног закона прописано да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих овлашћења.

Одредбом члана 360. ЗОО, прописано је да се застарелошћу губи право да се захтева испуњење обавезе (став 1), чланом 361. наведеног закона прописано је да застарелост почиње да тече првог дана после дана кад је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе, ако законом за поједине случајеве није што друго порписано (став 1), а чланом 362. да застарелост наступа када истекне последњи дан законом одређеног времена. Одредбом члана 376. овог закона прописано је да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од када је оштећеник сазнао за штету и за лице које је штету учинило (став 1), а да у сваком случају ово потраживање застарева за пет година од када је штета настала (став 2). Сагласно цитираним законским одредбама, застарелост наступа када протекне законом одређено време у коме је поверилац судским путем могао захтевати испуњење обавезе.

Тужилац у овом поступку заснива свој захтев за накнаду штете на чињеници да је вишак деобне масе у стечајном поступку над ДОО „Т&М“ у стечају као стечајним дужником у целости распоређен само оснивачу ББ решењем Привредног суда у Београду Ст 38/10 од 10.12.2010. године, а да је тужилац као оснивач са 50% удела изостављен у том решењу и да због тог пропуста суда није учествовао даље у поступку пред Вишим судом у Београду у коме је донета правноснажна пресуда П 1998/15 од 13.10.2016. године, те је изгубио легитимацију да потражује износ који би му припао сразмерно његовом оснивачком уделу. За наведену штету, према наводима тужиоца, одговоран је Привредни суд у Београду као надлежни орган тужене, а штета је за тужиоца настала доношењем пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6984/20 од 22.02.2022. године којом је потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 1998/15 од 13.10.2016. године, јер је тужилац из те тужбе морао бити изостављен због пропуста Привредног суда у Београду у предмету Ст 38/10.

По оцени Врховног суда, правилан је закључак нижестепених судова да уколико је тужилац сматрао да му је штета проузрокована поступањем органа тужене, односно Привредног суда у Београду у поступку спровођења стечајног поступка над Предузећем „Т&М“ ДОО у стечају (чији је био суоснивач са ББ), који је закључен решењем тог суда Ст 38/10 од 10.12.2010. године и које је постало правноснажно 10.02.2011. године, могао је у року од три године од дана закључења стечајног поступка, као дана сазнања за штетну радњу и штетника, да пред редовним судом покрене поступак ради накнаде штете. Имајући у виду наведено, протекао је рок да тужилац заштиту свог права тражи пред судом, с обзиром на чињеницу да је тужилац тужбу у овој правној ствари поднео тек 05.04.2022. године. Неоснован је навод

ревизије да би у конкретном случају требало рачунати рокове застерелости тек од правноснажности пресуде Вишег суда у Београду П 1998/15 од 13.10.2016. године, која је постала правноснажна 22.02.2022. године, јер се правноснажност ове пресуде не може сматрати моментом када је тужилац сазнао за штету и штетника. Ово из разлога што тужилац на име накнаде штете у овој парници потражује половину износа од 217.652.992,62 динара који је по решењу Ст 38/10 од 10.12.2010. године представљао вишак деобне масе која је припала само оснивачу ББ и према наводима тужбе штета је за тужиоца настала због пропуста суда који је водио поступак стечаја да и њега означи као оснивача стечајног дужника у овом решењу. Како је ово решење било објављено на огласној табли суда и у Службеном гласнику РС дана 01.02.2011. године, против тог решења је тужилац као оснивач стечајног дужника могао изјавити жалбу Привредном апелационом суду у Београду у року од 8 дана од дана објављивања решења у службеном гласилу, што он није учинио и решење је постало правноснажно 10.02.2011. године. Тужилац је једино поднео предлог за исправку наведеног решења и то тек 2021. године, који је одбијен решењем Привредног суда у Београду Ст 38/10 од 08.12.2021. године, а које је потврђено решењем Привредног апелационог суда Пвж 1/22 од 19.01.2022. године. Стога је правилан закључак нижестепених судова да је потраживање тужиоца на име накнаде штете усмерено према туежној Републици Србији у смислу члана 172. ЗОО застарело према члану 376. истог закона.

Из свега напред наведеног произлази да је неосновано указивање ревидента на погрешну примену материјалног права, због чега је Врховни суд применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић